

Bespiegelingen over bewijs en waarheidsvinding naar aanleiding van een voorval in een politiecel

Naar aanleiding van Hof Den Haag 3 september 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:2287 («JBPr» 2020/1)

1. In de regel gaat het leggen van bewijsbeslag en het instellen van een exhibitievordering op grond van art. 843a Rv vooraf aan de procedure. Een geslaagde exhibitievordering kan ertoe leiden dat de wederpartij met zijn/haar procesrechtelijke bek vol tanden staat en de zaak door de rechter al wordt beslist in de fase van stellen en betwisten. In de praktijk ziet men ook niet vaak dat na een geslaagde exhibitievordering, vervolgens in de procedure ten gronde nog wordt toegekomen aan de fase van bewijslevering.¹ Het recht zit in de feiten en die feitenvaststelling vindt in de praktijk vaak in fase voorafgaande aan de fase van daadwerkelijke bewijs(levering) plaats: de fase van stellen en betwisten.

2. De regels over stellen en betwisten zien op het deugdelijk onderbouwen van een vordering of een verweer (art. 149 Rv). Logischerwijs volgen daarna pas de regels over bewijs (art. 150 e.v. Rv). Indien een eisende partij, in het licht van het gevoerde verweer, onvoldoende heeft gesteld, houdt het vaak daar al op: de vordering wordt in beginsel afgewezen. Hetzelfde geldt andersom: indien een verweerende partij, in het licht van de stellingen van de eisende partij, onvoldoende heeft gesteld, houdt het ook voor die partij daar al op: de

vordering wordt in beginsel toegewezen. Men komt dan dus niet toe aan interessante vragen in dat kader van bewijs, zoals ten aanzien van bewijslast, bewijslastomkering, bewijswaardering en bewijsrisico. In de praktijk blijkt ook dat zelden wordt toegekomen aan de fase van bewijs en de zaak al in een eerder stadium wordt afgedaan, namelijk op grond van hetgeen over en weer gesteld en betwist is.² Het is dus van wezenlijk belang om meteen in de eerste fase, van stellen en betwisten, goed beslagen ten ijs (eis) te komen. Een succesvolle exhibitievordering brengt de focus van het geschil nog meer naar de fase van het onderbouwd stellen en betwisten.

3. Het belang van het vorenstaande zien we ook terug in het arrest van het Hof Den Haag van 3 september 2019 (ECLI:NL:GHDHA:2019:2287). Het gaat in deze zaak om de vraag wat er exact in een politiecel is gebeurd en of in dat kader aan de politie een verwijt valt te maken. In die politiecel was een van de twee eisers (de man) opgesloten. Hierbij is van belang dat het niet een gewone politiecel maar een zogenaamde Riagg-cel betreft. Hierin worden personen opgesloten die geestelijk hulpbehoevend zijn en waarin cameratoezicht is, voornamelijk – zo lijkt mij – ten behoeve van de hulpbehoevende zelf. Hoe kwam deze man daar terecht? Zijn vrouw had aan het begin van de avond de politie gebeld. Zij verzocht om hulp ten behoeve van haar man. De man werd door de politie thuis schreeuwend en verward aangetroffen. Besloten werd om de man geboeid mee te nemen naar het politiebureau en, gelet op de toestand van de man, werd al tijdens de rit naar het politiebureau een Riagg-arts opgeroepen. In de Riagg-cel escaleerde de situatie. Geduren-

1 De Expertgroep Modernisering Bewijsrecht stelt dat naar schatting in minder dan 3% van de civiele zaken opdracht wordt gegeven voor bewijsverrichtingen als getuigenbewijs of deskundigenbericht. A. Hammerstein, R.H. de Bock & W.H.D. Asser, *Modernisering burgerlijk bewijsrecht, Advies van de expertgroep Modernisering Burgerlijk Bewijsrecht* uitgebracht aan de Minister van Veiligheid en Justitie op 10 april 2017, Den Haag: Boom Juridisch 2017, voetnoot 10 op p. 19. Ook te vinden via: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2017/06/07/tk-bijlage-modernisering-burgerlijk-bewijsrecht>.

2 Een ieder die procedeert doet er goed aan om bij tijd en wijle de voor de praktijk onverminderd nuttige en prettige leesbare bijdrage van V. van den Brink, *Stellen, betwisten, bewijzen – een handleiding, Praktisch Procederen* 2008/4, tot zich te nemen.

de de avond werden door de politie steeds meer instanties en artsen bij de situatie betrokken. Rond middernacht wordt gedurende drie kwartier op de camera waargenomen dat de man in totaal negen keer in volle vaart en zonder bescherming van handen vol met zijn hoofd tegen de celdeur duikt. Uiteindelijk wordt besloten de Riagg-cel binnen te treden en de man te fixeren. Daarbij heeft de politie de zogenaamde schildprocedure gebruikt. Dat wil zeggen dat politieagenten voor hun eigen veiligheid achter een schild de cel binnentreden en de verdachte boeien en fixeren. De man werd in zijn cel onder bedwang gehouden en geboeid. Toen de man zijn verzet staakte, werd geconstateerd dat hij niet meer ademde en geen hartslag meer had. Reanimatie is toen gestart. Uit het door de politie opgemaakte proces-verbaal blijkt voorts dat er twee camera's waren: een camera in de politiecel waarmee de man geobserveerd werd en een tweede camera die was gericht op het portaal vóór de politiecel.

4. Uiteindelijk heeft de man het weliswaar overleefd, maar zijn bij hem blijvende cognitieve stoornissen geconstateerd. De man is aangewezen op de zorg van zijn echtgenote (de vrouw, eiseres sub 2) en dagopvang. In de procedure komt onder andere aan de orde of de handelwijze van de politie en meer specifiek de inzet en de uitvoering van de schildprocedure juist is geweest. Ik beperk mij in dit artikel tot dit verwijt.

5. De man en zijn vrouw zijn een bodemprocedure tegen de politie gestart waarin schadevergoeding is gevorderd. Bij vonnis van 21 maart 2018 heeft de Rechtbank Overijssel de vorderingen van beiden, zonder enige bewijsbelevering, afgewezen (ECLI:NL:RBOVE:2018:947). De rechtbank stelt het volgende vast:

'2.15. Tijdens de fixatie is de GGD-arts erbij gehaald om een forse hoofdwond van [eiser] te onderzoeken. De GGD-arts vond dat de wond niet verzorgd hoefde te worden. Hij maakte zich wel zorgen over eventuele schade aan de hersenen van [eiser]. Toen de GGD-arts de wond beoordeelde, was [eiser] nog steeds heel erg onrustig. Hij werd onder bedwang gehouden en werd geboeid. Nadat de GGD-arts de wond had gezien gingen de

agenten verder met het boeien van de armen en benen van [eiser].

2.16. Vlak voordat Wichers [de door de GGD-arts ingeschakelde sociaal psychiatrisch verpleegkundige, toevoeging *TdG*] klaar stond om [eiser] door middel van een injectie Promethazine toe te dienen, werd geconstateerd dat [eiser] het verzet staakte. De GGD-arts heeft [eiser] pijnprikkels gegeven waarop hij niet reageerde. Het schild werd van [eiser] afgehaald zodat de GGD-arts [eiser] nader kon onderzoeken. Vervolgens constateerde de GGD-arts dat [eiser] geen hartslag meer had. Daarop is men met reanimatie begonnen en is de ambulance opgeroepen.

2.17. [eiser] is met de ambulance afgevoerd richting het Deventer Ziekenhuis. Hij is opgenomen op de Intensive Care en daar in een kunstmatig coma gehouden. Op 12 mei 2010 is acute letale katatonie bij [eiser] vastgesteld. In 2012 zijn bij hem blijvende cognitieve stoornissen vastgesteld. In zijn huidige toestand is [eiser] grotendeels aangewezen op dagopvang of zorg door [eiseres].

6. Aan de stelplicht en de bewijsaandragplicht wordt in dit bodemvonnis geen aandacht besteed terwijl daar volgens mij wel aanleiding voor is. Ten aanzien van de bewijslast wordt in r.o. 4.1 vrij standaard overwogen: 'Als uitgangspunt heeft te gelden dat [eisers] ingevolge artikel 150 Rv belast is met het bewijs van de normschending dan wel anderszins onrechtmatig handelen van de Politie'. Ik heb daar een paar observaties bij.

Ten eerste: Op iedere procespartij rust de verplichting om elkaar en de rechter volledig en juist te informeren (de waarheidsplicht van art. 21 Rv). Bij de wetswijziging in 2002 is dit voordien reeds bestaande uitgangspunt verder op de voorgrond geplaatst en verzaard. Naast de bestaande waarheids- en volledigheidsplicht van partijen is in 2002 ook de bewijsaandragplicht ingevoerd met de toevoeging van art. 111 lid 3 en 128 lid 5 Rv.³ Art. 85 lid 1 Rv verplicht procespartijen bovendien de

3 Zie *Modernisering burgerlijk bewijsrecht, Advies van de expertgroep Modernisering Burgerlijk Bewijsrecht* uitgebracht aan de Minister van Veiligheid en Justitie op 10 april 2017, Den Haag: Boom Juridisch 2017, randnummer 9 op p. 11.

stukken waarop zij zich beroepen in het geding te brengen.⁴ Nu de politie als enige over de camerabeelden beschikt, waarop het feitelijke gebeuren waarover deze kwestie gaat is vastgelegd, valt aan te nemen dat de politie gehouden is om die camerabeelden in het geding te brengen. Het lijkt er bovendien op dat ook de politie een beroep op de camerabeelden heeft gedaan, door zich te beroepen op de processen-verbaal die beschrijven wat er op die camerabeelden te zien zou zijn. Mijns inziens geldt dat de politie – los van de verplichting daartoe op grond van art. 21 Rv – ook op grond van art. 85 lid 1 Rv gehouden is tot het verstrekken daarvan.

Ten tweede: In de gevallen dat alle gebeurtenissen zich geheel in het domein van een van de partijen hebben plaatsgevonden (in dit geval dus bij de politie) en daar dus de informatie voorhanden is, mag van die partij een verhoogde stel- en bewijsaandragplicht worden aangenomen.⁵ Het gaat hier om een verzwaarde motiveringsplicht van een betwisting.⁶ Van

de politie mag verwacht worden dat alle informatie en bescheiden die inzicht kunnen geven in de feitelijke gang van zaken in het geding worden gebracht. Daartoe behoort uiteraard ook de bandopname van de camerabeelden. Toepassing van deze verhoogde stel- en bewijsaandragplicht kan er toe leiden dat tot exact de tegenovergestelde uitkomst van de procedure wordt gekomen. De stellingen van eisers komen dan vast te staan op grond van art. 149 Rv aangezien, in het licht van de stellingen van de eisers, de politie niet heeft voldaan aan de op hem rustende verhoogde stel- en bewijsaandragplicht.

Ten derde: De rechter kan teneinde de materiele waarheid te vinden ambtshalve gebruik maken van de bevoegdheid van art. 22 Rv. Het zou in deze zaak niet hebben misstaan indien daarvan gebruik zou zijn gemaakt.

Ten vierde: Indien men (al) toekomt aan de fase van bewijs(levering) geldt dat er grond kan zijn voor omkering van de bewijslast. In deze zaak ligt dat ook in de rede. Een voorbeeld van toepassing van de omkeringsregel in een vergelijkbaar geval – waarin ook het handelen van de politie ter discussie werd gesteld, eveneens vaststond dat camerabeelden voorhanden waren en waarbij terecht géén genoegzaam werd genomen met het door de politie zelf opgestelde proces-verbaal – vindt men in de uitspraak van de Rechtbank Den Haag van 10 april 2019 (ECLI:NL:RBDHA:2019:3431, «JA» 2019/105). In dat geval werd de bewijslast door de Rechtbank Den Haag omgekeerd en kwam daarmee ook het bewijsrisico bij de politie te liggen. Uit recente persberichten van het Openbaar Ministerie volgt dat, in de gevallen waarin het gedrag van de politie jegens een verdachte ter discussie staat, niet zonder meer kan en mag worden vertrouwd op zichzelf vrijpleitende processen-verbaal van de politie.⁷

7. Blijkens het bodemvonnis heeft de rechtbank alleen kennis genomen van het door gedaagde (de politie) opgestelde proces-verbaal over de camerabeelden maar niet van de ca-

4 Art. 85 lid 1 Rv luidt: 'Indien een partij zich bij dagvaarding, conclusie of akte op enig stuk beroept, is zij verplicht een afschrift van het stuk bij te voegen, tenzij een afschrift reeds bij een eerder processtuk in dezelfde zaak was gevoegd. De in de vorige volzin bedoelde verplichting vervalt indien de wederpartij verklaart geen afschrift te verlangen.'

5 HR 20 november 1987, NJ 1988/500, m.nt. W.L. Haardt (*Timmer/Deutman, Kunstfout I*), HR 13 januari 1995, ECLI:NL:HR:1995:ZC1611, m.nt. C.J.H. Brunner (*De Heel/Staat-ABP-Korver*, patiënt onder narcose valt uit bed), waarin onder andere in r.o. 2.3.3 is geoordeeld: 'In een geval als het onderhavige, waarin een ziekenhuis wordt verweten verwijtbaar onzorgvuldig te hebben gehandeld, kan van het ziekenhuis worden verlangd dat het voldoende feitelijke gegevens verstrekt ter motivering van zijn betwisting van de stellingen van de patiënt ten einde deze aanknopingspunten voor eventuele bewijslevering te verschaffen (vgl. HR 20 november 1987, NJ 1988/500, onder 3.4). Nu De Heel niet aan deze stelplicht heeft voldaan, was, zoals het hof met juistheid heeft geoordeeld, voor een bewijsopdracht geen plaats. Ook de tegen dit oordeel gericht klacht faalt derhalve.'

6 Terminologie is ontleend aan R.J.B. Boonekamp, 'Kroniek bewijsrecht', *TCR* 2007, p. 49, 50 en tevens aan Van den Brink, t.a.p., p. 93.

7 <https://www.om.nl/@106686/agenten-rechter/zie-voorts-https://www.nrc.nl/nieuws/2019/09/13/werkstraf-en-ontslag-geest-tegen-liggende-agenten-a3973301>.

merabeelden zélf. Met uitsluitend dergelijke processen-verbaal kan en mag geen genoegen worden genomen en dat blijkt ook wel uit onder andere de hiervoor aangehaalde uitspraak van de Rechtbank Den Haag van 10 april 2019. Ik zou menen dat indien de wederpartij de politie zelf is, alleen al daarom geen bijzondere bewijswaarde aan een proces-verbaal van een betrokken politieambtenaar mag worden toegekend. Er is geen reden om die bijzondere bewijskracht als bedoeld in art. 156 en 157 Rv in die gevallen aan een dergelijke document toe te kennen en daarmee een dergelijke procespartij (de politie dus) een ongekend bewijsrechtelijk voordeel toe te schuiven.

8. De rechtbank overweegt dat niet is vast komen te staan dat de politie fouten heeft gemaakt bij de schildprocedure (r.o. 4.26) en dat weliswaar tijdens de schildprocedure een zuurstoftekort in de hersenen van de man zich kan hebben voorgedaan maar dat daaruit nog niet zonder meer volgt dat de (wijze van uitvoering van de) schildprocedure daarvan de oorzaak zou zijn (r.o. 4.27). De rechtbank concludeert dat de man en de vrouw hun stellingen niet van een toereikende onderbouwing hebben voorzien en wijst de vorderingen af. De eisers worden niet tot bewijslevering toegelaten en evenmin maakt de rechtbank gebruik van de bevoegdheid om zelf te bevelen om de camerabeelden in het geding te brengen, bijvoorbeeld op grond van art. 22 Rv. De hele zaak wordt dus door de rechtbank afgedaan in de fase van stellen en betwisten en dus binnen het kader van art 149 Rv. De eerste vraag die rijst is of de uitkomst anders zou zijn geweest (of zou kunnen zijn geweest) indien de rechtbank wél kennis zou hebben genomen van de camerabeelden. Indien die vraag bevestigd wordt beantwoord, dringt de tweede vraag zich op, namelijk of – terug redenerend – in een dergelijk geval van (een van de) procespartijen of van de rechter meer mag worden verwacht. Ik zou menen dat zowel van de gedaagde maar met name ook van de rechter meer en anders mag worden verwacht en dat beide vragen dus positief behoren te worden beantwoord. Het is ook niet aanvaardbaar dat de eisers door de rechter het verwijt krijgen toegeworpen dat zij de vordering ontoereikend hebben onderbouwd, terwijl die onderbouwing klip-en-klaar volgt uit de

camerabeelden die in het domein van de politie bevinden en geweigerd wordt deze te verstrekken. Daadwerkelijke waarheidsvinding draagt bij aan de maatschappelijke aanvaardbaarheid en geloofwaardigheid van de rechtspraak.⁸ In een geval zoals hier besproken, verlangt dat een meer actieve opstelling van de rechter. De rechter zou daarbij de substantiëringsplicht en de bewijsaandragplicht van de gedaagde ten minste net zo serieus moeten nemen als de motiveringsplicht van de eiser.⁹ 9. Tegen het bodemvonnis van 21 maart 2018 is hoger beroep ingesteld. Kennelijk ter onderbouwing van de nog te formuleren grieven of een nader in het geding te brengen productie wordt door de man en de vrouw in kort geding van de politie op grond van art. 843a Rv gevorderd dat de camerabeelden worden verstrekt. Het doel daarvan is uiteraard om in hoger beroep de vordering wel toereikend te kunnen onderbouwen.

10. Bij kort geding vonnis van 20 maart 2019 (ECLI:NL:RBDHA:2019:2730) verklaarde de voorzieningenrechter de eisers niet-ontvankelijk. De voorzieningenrechter kwam op louter formele gronden tot het oordeel dat voor de burgerlijke rechter geen rol is weggelegd aangezien de verzochte camerabeelden vallen onder de Wet politiegegevens (Wpg) en die wet een met voldoende waarborgen omklede bestuursrechtelijke rechtsgang kent.

11. In hoger beroep wordt dit kort geding vonnis vernietigd. Via een paar stappen komt het hof tot de slotsom dat de Wpg een vorde-

8 E.F. Groot, 'Het voorlopig getuigenverhoor', in: *Burgerlijk Proces & Recht nr. XVII* (diss. Amsterdam VU), Deventer: Wolters Kluwer 2015, p. 344-345. Nummer 349 Waarheidsvinding; 'Naast de – in gevallen van bewijsnood ook dringende – behoefte aan informatie, wordt terecht grote waarde gehecht aan het beginsel van waarheidsvinding. Het nemen van beslissingen op grond van de volledige en werkelijke feiten in civiele procedures wordt breed gedragen in onze moderne en ontwikkelde samenleving en is cruciaal voor de geloofwaardigheid van de rechterlijke macht en de rechtsstaat.'

9 In gelijke zin Kim van der Kraats, 'De stelplicht: geen kraaienpoot maar een "sinkhole"', *AAe* 2018, p. 263 onderaan tweede kolom en p. 264 bovenaan eerste kolom.

ring op grond van art. 843a Rv niet belemmert. In r.o. 18 zet het hof dit uiteen.¹⁰

Stap 1: De Wpg regelt de opslag, het gebruik en de verstrekking van persoonsgegevens door de politie en geeft de burger daarmee waarborgen tegen ongerechtvaardigde inbreuken op zijn persoonlijke levenssfeer. De Wpg is gebaseerd op de Europese richtlijn 2016/680¹¹ die daarop ziet.

Stap 2: De Wpg is qua systematiek en uitgangspunten grotendeels gelijk aan de oude Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) en de opvolger daarvan: de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Ten opzichte van de Wbp en thans de AVG is de Wpg een *lex specialis*.

Stap 3: Art. 35 Wbp (oud) en art. 25 Wpg zien beide op het recht op inzage van de betrokkene. De betrokkene kan kennisnemen van deze gegevens, kan nagaan of deze juist zijn en overeenkomstig de Wbp, respectievelijk Wpg, worden verwerkt en kan in voorkomend geval de hem uit hoofde van de Wbp, respectievelijk Wpg, toegekende rechten uitoefenen.¹² De exhibitieplicht van art. 843a Rv ziet, kort gezegd, op waarheidsvinding in het kader van een civiele procedure.

Stap 4: Ten aanzien van enerzijds art. 35 Wbp (oud) en anderzijds de exhibitieplicht van art. 843a Rv heeft de Hoge Raad reeds geoor-

deeld dat elk van deze bepalingen een eigen toepassingsgebied heeft.¹³ Dat oordeel van de Hoge Raad is integraal ook van toepassing op art. 25 Wpg. De civielrechtelijke route van art. 843a Rv en de bestuursrechtelijke route van art. 25 Wpg staan zodoende eveneens los van elkaar. Dit leidt ertoe dat de man en vrouw wél ontvankelijk zijn in hun vorderingen en de zaak vervolgens gewoon aan art. 843a Rv getoetst moet worden.

Conclusie: art. 25 Wpg beperkt de toepassing van art. 843a Rv niet.

12. In r.o. 19 oordeelt het hof nog dat de in art. 7 Wpg opgenomen geheimhoudingsplicht evenmin kan afdoen aan de toepasselijkheid van art. 843a Rv. Het hof overweegt dat art. 843 Rv in lid 3 al rekening houdt met gevallen waarin sprake is van een ambtelijke geheimhoudingsplicht en bovendien het in dit geval geen ‘derde’ maar juist de ‘eerste’ (namelijk de man en dus de betrokkene zelf) is die om de camerabeelden vraagt. De door de politie jegens derden in acht te nemen geheimhoudingsplicht kan dus niet tegen de betrokkene zelf worden ingeroepen.

13. Tot slot merk ik nog het volgende op. Ontaan van juridische franje gaat het in deze zaak om de vraag wat er nu exact is gebeurd in de Riagg-cel. Voorzienbare vragen dringen zich daarbij op: Hoe zag het gedrag van de man er uit? Hoe is de schildprocedure in dit geval feitelijk uitgevoerd? Hoe lang en met hoeveel man hebben de agenten met het schild boven op de man gezeten? Waren dat grote en zware agenten? In welke mate stribbelde de man tegen? Hoe lang heeft het geduurd voordat de man ophield met tegenstribbelen? Hoe lang hebben de agenten vervolgens het schild nog op de man gedrukt en in welke mate? Wat waren de omstandigheden toen de politie uiteindelijk constateerde dat de man niet meer ademde en geen hartslag meer had? Was de man daarvoor of pas daarna met armen en benen geboeid? Wat deed men vervolgens? Hoeveel druk is uitgeoefend door de politie? Als rechter zou je toch de intrinsieke interesse moeten hebben om de

10 Na r.o. 15 volgen drie rechtsoverwegingen die alle drie het opschrift ‘16’ dragen. Dit is een kennelijke verschrijving. De door mij als r.o. 18 aangehaalde rechtsoverweging is de derde r.o. ‘16’ en gaat aan r.o. 19 vooraf.

11 Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad.

12 Overweging 43 van Richtlijn (EU) 2016/680; *Kamerstukken II* 2017/18, 34889, nr. 3, p. 78-79; vgl. voor art. 12 van Richtlijn 95/46/EG, waarvan art. 35 Wbp (oud) de implementatie vormde, HvJ EU 20 december 2017, ECLI:EU:C:2017:994 (*Nowak*), r.o. 57.

13 HR 29 juni 2007, ECLI:NL:HR:2007:AZ4663, NJ 2007/638, r.o. 3.6.2 en HR 16 maart 2018, ECLI:NL:HR:2018:365, NJ 2018/423, r.o. 3.3.2.

hele feitelijke situatie zo helder en zo compleet als mogelijk boven water te krijgen. In het kader van de materiële waarheidsvinding is het in een dergelijk geval toch een godsgeschenk dat er camerabeelden voorhanden zijn. Het valt aan de rechtzoekenden niet uit te leggen dat de rechter geen kennis heeft genomen van de camerabeelden, terwijl vast staat dat die bestaan én daarop te zien is wat er in die Riagg-cel is gebeurd. Dichter bij de waarheid kan men niet komen, zo zou je zeggen. Laten we niet vergeten dat rechtspraak maatschappelijk alleen geaccepteerd is indien recht wordt gedaan op basis van correcte en volledige feiten, dus op basis van de materiële waarheid.¹⁴ Meermalen heeft de Hoge Raad benadrukt dat het gegeven dat de waarheid aan het licht komt van zwaarwegend maatschappelijk belang is.¹⁵ Asser – en in gelijke zin Ekemans en Sijmonsma – verwoordt het als volgt: ‘Wij zouden in het algemeen niet te krenterig moeten doen met de mogelijkheid om belangrijke stukken op tafel te krijgen in het kader van de feitenvaststelling.’¹⁶

14. Navraag bij de griffier van de Hoge Raad leerde mij dat geen cassatie tegen het arrest Hof Den Haag 3 september 2019 is ingesteld. Mij is bekend dat de vraag of, kort gezegd, de Wpg de toepassing van de exhibitieplicht van art. 843a Rv verhindert op dit moment in een andere zaak bij de Hoge Raad voorligt (HR, nr. 19/03244, cassatie tegen arrest Hof 's-Hertogenbosch van 14 mei 2019, ECLI:NL:GHSHE:2019:1808). In die zaak

wordt medio 2020 uitspraak verwacht.¹⁷ In die zaak zal de Hoge Raad zich mogelijk eveneens buigen over de vraag of de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg) toepassing van de exhibitieplicht van art. 843a Rv verhindert.

mr. T.R.B. de Greve
advocaat bij Stibbe

14 A. Hammerstein, R.H. de Bocken & W.H.D. Asser, *Modernisering burgerlijk bewijsrecht, Advies van de expertgroep Modernisering Burgerlijk Bewijsrecht* uitgebracht aan de Minister van Veiligheid en Justitie op 10 april 2017, Den Haag: Boom Juridisch 2017, randnummer 55.

15 HR 11 juli 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC8421, NJ 2009/451 (*Telegraaf c.s./De Staat*).

16 W.D.H. Asser, in: Ernes & Jongbloed, *Burgerlijk procesrecht praktisch belicht*, Deventer: Kluwer 2011, p. 241. Zie voorts: J. Ekemans, *De exhibitieplicht* (diss. Groningen), Kluwer: Deventer 2010, p. 170 en J.R. Sijmonsma, *Het inzagerecht Artikel 843a van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering* (diss. Maastricht), Kluwer: Deventer 2010, p. 86.

17 Ik ben de advocaat van de partijen in de zaak die heeft geleid tot het genoemde arrest van het Hof 's-Hertogenbosch van 14 mei 2019.